

ikke vil paaftaa at intet frit Studium kan finde Sted ved Siden deraf, tror jeg dog ikke at feile i den Opfattelse, at Hovedsagen bliver at lære, tilegne sig og reproducere, hvad Professorerne have givet; dermed vil Examen lykkelig blive bestaaet. Ja, det er ganske vist, at dette afgiver en Maalestof, men det erede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds vil vistnok ikke være ubekendt med, at der ofte er ført Klage over, at den Maalestof gives en saadan Uvidelse, at det bliver mer og mer uoverkommeligt for de juridiske Studerende at tilegne sig, hvad der saaledes bliver givet, og een Ting maa man dog vist ogsaa kunne med Rette paaftaa, nemlig at der bør være en anden Maalestof for, hvad der fordres eller skal fordres af de juridiske Studerende til deres Examen end netop den, som Professorerne gennem deres Forelæsninger foreskrive. Det er muligt for Professorerne at give et meget stort Stof, som fordrer Tid og megen Gutmælselse for at kunne tilegnes; det er muligt at indskrænke dette Stof; Meget er i den Henseende overladt til Professorernes Vilkaarlighed. Hvor man ikke examineres af Lærerne ved Universitetet, og hvor det ikke ved Proven kræves, at man skal kunne gengive det, Professorerne have enten dikteret eller paa anden Maade foredraget, der stilles Fordringerne naturligvis anderledes. Og hvilke ere da de Fordringer, der stilles? De ere simpelthen disse, at den Vedkommende maa kunne bestaa en Prøve paa, at han er vel orienteret i de Sag, i hvilke han har at underkaste sig Examination; men der er en stor Forskjel paa, om man f. Ex. i Processen skal kunne erindre og gengive de Sætninger, en Professor har dikteret, eller i det Hele være vel orienteret i denne Videnskab og kunne give noget Selvstændigt. Jeg har heller ikke hørt, at man nogetsteds — jeg sigter navnlig til Lybsland — har klaget over, at man ikke blev examineret af Professorerne. Evertimod, man har fundet det forunderligt, at her hos os Studierne for endel reduceredes til Noget, man kan kalde, idetmindste for endel, Udenadslæsning, og jeg erindrer saa tydeligt, at da jeg i sin Tid var oppe til Examen i Glensborg, var der en enkelt Disciplin, i hvilken man, examineredes efter de danske Kollegier og Slesvigerne og overhovedet dem fra Hertugdømmerne undrede sig over, naar blot vedkommende Examinator fik begyndt, vidste de, der skulde examineres, strax hvor han var, saa de kunde fortsætte, uden at han behøvede at spørge videre. Jeg tror, det er fuldkommen rigtigt, og deri er jeg enig med det erede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds, at Examen aldrig kan gjøre mere end i Grunden lægge en Grundbold for Betingelserne til at studere videre, at man ikke ved Examen kan uddanne en Mand, saa at et videre

Studium ikke behøves, at den endelig kun giver en Betingelse for et virkeligt Selvstudium. Men jeg tror, at man kan tilføje, at et virkeligt Selvstudium allerede paa et tidligere Trin end efter Examen har baade sin Berettigelse og sin Nytte og i høj Grad hemmes, naar den vedkommende Studerende maa anvende en Del af sin Tid paa at memorere Andres Læser. Jeg tror ikke at feile i, at en af de Vanskeligheder, der have stillet sig, navnlig i juridisk Henseende, for at faae Examenkommissionerne indført her i Landet, er, at de, som der nærmest kunde være Tale om skulde finde Plads i Examenkommissionerne, at de Kræfter, som der navnlig skulle anvendes, ere vanskelige at finde, af den Grund, at de, som der kunde være Tale om, ikke rigtig vide, hvad der fordres eller hvorledes de skulde begynde paa den Ting, thi det er klart, at det vilde være overordentlig kjædeligt og besværligt for de juridiske Embedsmænd, enten i Overretten eller i Højesteret, eller hvor man nu vil tage dem fra, om de skulle være forpligtede til at lære deres gamle Kollegier om igjen, som de nu have tilladt sig at glemme saameget af i de mange Aar, eller endog sætte sig ind i nye, for at kunne examinere derefter. Dersom man derimod stiller Fordringen anderledes, paa den Maade, jeg før nævnte, at man virkelig kun søger at overbevise sig om, hvorvidt den, der examineres, er orienteret i de Sag og Materier, som der er Tale om, tror jeg, at Vanskelighederne særdeles ville lattes, og det er jo paa den Maade, at Examenkommissioner eller Examinatorer udenfor Professorerne fungere andetsteds. Det erede Medlem sagde, at det vilde være urigtigt ligeoverfor Studenterne at lægge Vægten paa den praktiske Side, og at det kan heller ikke fordres af dem. Ja, det kommer jo an paa, hvilke Fordringer man stiller til Studiet i det Hele. Der er en Del af vore Jurister, som hidtil i væsentligst Grad kun ere blevne praktisk uddannede, men som dog have baaret og udrettet en stor Del af det Arbejde, der er bleven gjort her i Landet. Jeg sigter herved til de danske Jurister. Det har hidtil i ikke ringe Grad været dem, der udføre en Del af de Forretninger, som henhøre under de juridiske Kontorer omkring i Landet; det er dem, som ere orienterede i Forretningens Detail, det er dem, som det paahviler at udføre meget af det, som vedkommende Principal aldrig nogenstinde lærer at udføre, aldrig nogenstinde kommer til at sætte sig ind i. Det erede Medlem for Odense Amts 7de Valgkreds (S. Holm) mente, at det var maafte rigtigt at adstille det videnskabelige Studium fra det egentlige Fagstudium. Det kan være muligt. Naar man betragter Sagen fra Statens Side, synes ganske vist den Fordring at frembyde sig som naturlig, naar man forordner en Examen, der giver Afgang til visse Embeder, at saa Examen